

Egzamin ósmoklasisty

Zadania i ćwiczenia ułatwiające przygotowanie się do egzaminu z języka polskiego po ósmej klasie

Praca z tekstem nieliterackim

"Mądrość miejsca osobnego"

(fragmenty wywiadu Aliny Gutek z prof. antropologiem kultury Rochem Sulimą, „Zwierciadło”, nr 2/2008)

Alina Gutek: – Jaką rolę odgrywali kiedyś odmieńcy?

Roch Sulima: – Odmieńcami byli ludzie, których zachowanie nie mogło znaleźć potwierdzenia w obowiązujących wzorcach danej wspólnoty. Tacy ludzie pokazywali, że świat jest ambiwalentny*, to znaczy, że może być taki, jaki jest, ale też inny. A zatem ich rola w społeczeństwie, choć oni sami nie zdawali sobie z tego sprawy, była bardzo ważna. Można nawet powiedzieć, że społeczeństwa typowały pewne osoby do roli odmieńców, aby potwierdzać swoje niewzruszone normy postępowania.

– Na zasadzie antywzorca?

– Tak, odmieniec był negatywnym zwierciadłem, które pokazywało, jak nie należy postępować. [...]

– Kto uchodził za odmieńca?

– Byli to z jednej strony ludzie nawiedzeni – jak przysłowiowy wiejski głupek czy szaleniec, ale także asceta mający siłę prorokowania czy znany w Słowiańszczyźnie jurodiwyj, jasnowidzący [...].

– Po co to robią?

– Bycie odmieńcem przynosi satysfakcję, ponieważ stawia w centrum zainteresowania i daje to, czego się dzisiaj od nas oczekuje – bycia innym niż wszyscy. Tacy wykreowani odmieńcy prowadzą grę kulturową z tym, co w społeczeństwie obowiązuje. To gra prowadzona z rozmysłem, coś w rodzaju marketingu odmienności**. Na tego typu odmieńców polują dziś tabloidy***, one ich kreują. Dziś inność jest najbardziej poszukiwanym dobrem. Pijemy tę samą coca-colę, oglądamy ten sam program telewizyjny, mamy te same metki, więc czym się różnić? Szukamy różnych sposobów. Kiedyś mógł być to skandal, ale się nieco zużył, spowszedniał, więc i odmieńcem być trudniej niż kiedyś.

– Co dają nam odmieńcy?

– Gdyby nie oni, obraz świata byłby jednowymiarowy, płaski i nie miałby tych „prześwitów” do czegoś innego niż tylko praktyczne egzystowanie. Prawdziwie wewnętrznie zmotywowani outsiderzy**** mają więcej wiedzy o przyszłości niż ci, którzy gwałtownie ku niej zmierzają i to jest mądrość miejsca osobnego. Bo oni nie zabierają się z płynącą falą. Płyną pod prąd, przyjmują pozycje wymagających świadków naszego czasu.

* Ambiwalentny – niejednoznaczny, dwoisty.

** Marketing odmienności – tu: celowe kreowanie się na odmieńca po to, by znaleźć się w centrum zainteresowania.

*** Tabloid – plotkarska gazeta.

**** Outsider – osoba niebiorąca w czymś udziału, stojąca z boku, niezaangażowana

Zadanie 1

Oceń prawdziwość poniższych stwierdzeń. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F - jeśli jest fałszywe.

A. Odmieńcem jest ten, kto odróżnia się od innych.

P/F

B. Niezależnie od czasów typ odmienca nie uległ zmianie. P/F

Zadanie 2

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Z tekstu wynika, że odmieńcy w świecie są

- A. niebezpieczni.
- B. toksyczni.
- C. potrzebni.

Zadanie 3

Uzupełnij poniższe zdanie w taki sposób, aby zawierało prawdziwe informacje.

Prof. Roch Sulima twierdzi, że niektórzy ludzie przyjmują rolę odmieńców, aby

Zadanie 4

Odpowiedz na poniższe pytania w taki sposób, aby wskazać cechy wywiadu.

A. Z kim przeprowadzona została rozmowa?

.....

B. Jaką formę ma tekst?

.....

Zadanie 5

Przekształć podane zdanie tak, aby zastąpić wyróżniony związek frazeologiczny sformułowaniem synonimicznym.

Płyną pod prąd, przyjmują pozycje wymagających świadków naszego czasu.

Zadanie 6

a. Zapisz wyrażenie 'obraz świata' zgodnie z wymową.

.....

b. Nazwij zjawiska fonetyczne zachodzące w tym wyrażeniu.

Zadanie 7

Poniższe wyrazy zapisz za pomocą skrótów.

- A. redaktor
- B. to znaczy

Zadanie 8

W zdaniu 'Dziś mnogość jest najbardziej poszukiwanym dobrem' podkreślony wyraz to A/B i pełni funkcję C/D.

- A. imiesłów przymiotnikowy.
- B. przymiotnik
- C. okolicznika.
- D. przydawki.

Zadanie 9

Sformułuj argument, którym uzasadnisz, że John Keatling z książki "Stowarzyszenie Umarłych Poetów" ma cechy charakterystyczne dla odmienca.

ODPOWIEDZI DO ZADAŃ

Zadanie 1

A. P

B. F

Zadanie 2

C

Zadanie 3

Prof. Roch Sulima twierdzi, że niektórzy ludzie **świadomie** przyjmują rolę odmieńców, aby odróżnić się od innych .

Zadanie 4

A. Z kim przeprowadzona została rozmowa?

Rozmowa została przeprowadzona z uczonym, autorytetem z dziedziny antropologii kultury.

B. Jaką formę ma tekst?

Tekst ma formę pytań i odpowiedzi (dialogu).

Zadanie 5

Chodząc własnymi drogami, przyjmują pozycje wymagających świadków naszego czasu.

Zadanie 6

a. obras śfiata.

b. ubezdźwięznienie międzywyrazowe wsteczne; ubezdźwięznienie wewnątrzwyrazowe postępowe.

Zadanie 7

A. red.

B. tzn.

Zadanie 8

A. D.

Zadanie 9

Przykłady: zachowywał się w stosunku do uczniów inaczej niż pozostali nauczyciele; w inny sposób prowadził lekcję języka angielskiego.